رویش

ماهنامه تربیتی - تشکیلاتی رویش

مهرماه سال ۱۴۰۵

ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل
مدیریت رشد و کادرسازی

بسم الله الرحمن الرحیم

شناسنامه

نام نشریه: رویش

صاحب امتیاز :ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل

دوره انتشار : ماهنامه

مدیر مسئول: سعید بهمنی

سردبیر: رویا عرش‌نشین

هیئت تحریریه: سعیدبهمنی، علی‌شجاعی، امین‌سلمان‌پور، فاطـمه‌آران، سپیـده‌قهرمـان‌پـور، رویـا عرش‌نشین

ویراستار / طراح وصفحه آرایی: سامان زارع

سال و شماره انتشار:سال دوم شماره ۱۰ مهـرماه

نوبت چاپ: اول

محل انتشار: دانشگاه های استان

از شما عزیزان دعوت می‌شود جهت اطلاع از آخرین اطلاعیه‌ها و برنامه‌ها، کانال پیام‌رسان ایتا و صفحه رسمی معاونت رشد و کادرسازی ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل در اینستاگرام را دنبال فرمایید.

آیدی اینستاگرام : @ruyesh_bso

آیدی کانال ایتا : @ruyesh_bso

کانال ایتا

صفحه اینستاگرام

ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل

رویش

سوار هلیکوپتر شوید...

رهبری شهید میفرمودند: «حقایق را از ورای جناح بندی‌های سیاسی نگاه کنید و ببینید؛ از بالا نگاه کنید و جبهه را ببینید. در یک جبهه ی گسترده ای که ممکن است طول آن صد کیلومتر باشد، واحدهای گوناگونی هستند؛ یک نفر در یک واحد، فقط خودش را می‌بیند. اما آن کسی که با هلی‌کوپتر از بالا عبور می‌کند، آرایش جنگی مجموعه ی این واحدها را می‌بیند. از بالا اوضاع کشور را نگاه کنید؛ آن وقت جای خودتان را درست پیدا می‌کنید که کجا باید باشید، چه کار باید بکنید، به چه چیز باید حساسیت نشان بدهید، به چه چیز باید حساسیت نشان ندهید. همان طور که گفتم گاهی یک حرف حق را نباید زد؛ چون گفتن این حرف، پازل دشمن را تکمیل می‌کند. مواظب باشید در هیچ مرحله ای، شما تکمیل کننده ی پازل دشمن نباشید.»

آخرین برآوردها از وضعیت میدان

- در خبرها دیدیم ناو «آبراهام لینکلن» برای پهلو گرفتن و ریکاوری، به آب‌های تایلند عقب‌نشینی کرده است. دلیلش این است که محل پهلو گرفتن این ناوها در کل منطقه را ایران در جنگ اخیر از بین برده است.

- در درگیری‌های اخیر در تنگه هرمز، در مقابل شلیک هایی که ایران به کشتی‌ها و نفتکش‌های متخلف داشت، آمریکا قسمت‌هایی از سواحل ما را زیر ضربه می‌برد؛ اما امروز ما باز هم به کشتی‌ها و نفتکش‌های متخلف شلیک می‌کنیم، اما آمریکا نمی‌تواند واکنشی نشان دهد.

- ایران آمادگی زیادی برای شروع درگیری‌ها دارد. ایران با اشراف اطلاعاتی که از دشمن به دست آورده، در ابتدای درگیری، تجهیزات پیشرفته راداری، داده‌ای و پدافندی آن را زیر ضرب می‌برد؛ کمااینکه در جنگی که اخیراً نزدیک به دو هفته در تنگه هرمز طول کشید، این اتفاق رقم خورد و در سیستم دشمن اخلال جدی ایجاد کرد و باعث شد آن‌ها زود به جنگ پایان دهند.

- به لحاظ پهپادی، در این مدت ایران تکنولوژی‌ها و پیشرفت‌های فوق‌العاده‌ای داشته است. پهپاد «حدید» که با موتور جت حرکت می‌کند و ارتفاع پروازی پایین و سرعت بسیار زیادی دارد، امکان رهگیری آن توسط سیستم‌های پدافندی دشمن تقریباً ناممکن است. این پهپادها برای هدف قرار دادن مقرهای راهبردی دشمن در نظر گرفته شده‌اند.

- جنگ اقتصادی تمام‌عیار آمریکا با شکست روبه‌رو شده است؛ به دلیل اینکه شرکا و همکاران اصلی اقتصادی ایران، از جمله چین، پاکستان، ترکیه و برخی کشورهای دیگر منطقه، رسماً اعلام کرده‌اند که تحریم های اقتصادی آمریکا را غیرقانونی می‌دانند و با

غیرقانونی می‌دانند و با آن همراهی نخواهند کرد.

- در این ایام، ایران از روش‌های مختلف و از طریق ناوگان‌های در سایه، اقدام به فروش نفت کرده است. ایران تصمیم گرفته در صورت ادامه محاصره، اقدام به حمله پیش‌دستانه نظامی برای رفع حصر کند که برآوردها نشان می‌دهد این زمان خیلی دور نباشد.

- فراخوان‌های ناموفق در ایام اخیر نشان داده که مردم به هیچ وجه حاضر به همراهی با اغتشاشگران نیستند؛ به همین دلیل، اگر اغتشاشی هم صورت بگیرد، محدود به چند درگیری مسلحانه بوده و در نطفه خفه خواهد شد.

- طبق برآوردهای انجام‌شده، وضعیت انتخابات، چه در سرزمین‌های اشغالی و چه در آمریکا، به هیچ وجه به نفع نتانیاهو و ترامپ نیست!

زبان تربیت؛ از امر و نهی تا پرسش و گفت‌وگو

آیا می‌دانید روزانه با چه کلماتی، ناخواسته در حال تربیت کردن هستیم؟

تربیت با یک کلاس یا کتاب شروع نمی‌شود؛ تربیت با «کلمه» شروع می‌شود. نخستین چیزی که یک متربی از مربی خود دریافت می‌کند، «زبان» اوست. نه محتوای درسی، نه برنامهٔ آموزشی، که لحن، واژه‌ها و نحوهٔ بیان مربی است که نخستین و ماندگارترین اثر را بر جان او می‌گذارد. پیش از هر اقدام ساختاری، هر روز و در هر لحظه، با کلماتمان در حال تربیت کردن هستیم. زبان پنجره‌ای است که جهان‌بینی مربی را به مخاطب خود منتقل می‌کند. اگر زبان تربیتی ما نادرست باشد، بهترین محتوا نیز بی‌اثر خواهد شد.

بسیاری از ما در تربیت از «زبان دستوری» استفاده می‌کنیم؛ زبانی که سرشار از «بکن» و «نکن»، «باید» و «نباید» است. این زبان، فرد مقابل را به گیرنده‌ای منفعل از دستورات تبدیل می‌کند؛ کسی که فقط باید اطاعت کند، بدون آنکه دلیل را بفهمد. در چنین فضایی، شخص جرئت پرسش کردن را از دست می‌دهد و به تدریج، موجودی منفعل و بی‌اراده بار می‌آید. در مقابل، «زبان تربیتی» زبانی است که با پرسش آغاز می‌شود. به جای گفتن «این کار را بکن»، می‌پرسد «به نظرت چرا این کار درست است؟» یا «اگر این کار را نکنی، چه اتفاقی می‌افتد؟». این پرسش‌ها، فرد را به فکر کردن و مسئولیت‌پذیری دعوت می‌کنند و شخصیت او را رشد می‌دهند.

لحن مربی، بیانگر نیت اوست. یک فرد، پیش از آنکه محتوای کلام را دریافت کند، لحن آن را حس می‌کند. یک «نه» با لحن تند و تحقیرآمیز، می‌تواند یک رابطه را برای همیشه تخریب کند و اعتماد را از بین ببرد. در مقابل، یک «نه» با لحنی دلسوزانه و مهربان، می‌تواند به دیگری بیاموزد که محدودیت‌ها نه برای تحقیر، که برای رشد او تعیین شده‌اند. یک مربی واقعی با لحنش می گوید «من دغدغهٔ تو را دارم»، «موفقیت تو برایم مهم است» و «کنار تو هستم». وقتی لحن دلسوزانه و دغدغه مندانه باشد، کلمات ساده‌ترین جمله‌ها نیز به بسته‌های تربیتی قدرتمندی تبدیل می‌شوند که در جان مخاطب می‌نشینند. اما وقتی لحن خشک، رسمی و بی‌تفاوت باشد، حتی بهترین محتوای تربیتی نیز به گوش کسی نمی‌رسد.

زبان تنها محتوا و لحن نیست؛ چینش کلمات نیز پیام‌های تربیتی قدرتمندی دارند. یک مربی تراز، پیش از سخن گفتن، به چیدمان کلماتش می‌اندیشد. او می‌داند که «تو موفق می‌شوی» با «تو می‌توانی موفق شوی» و با «اگر تلاش کنی، موفق می‌شوی»، سه پیام تربیتی کاملاً متفاوت دارند. کلماتی مانند «متأسفم»، «اشتباه کردم»، «نمی‌دانم» و «نظر تو چیست»، تنها کلمات نیستند؛ بلکه بسته‌های تربیتی قدرتمندی هستند که به دیگری می آموزند: «تو مهم هستی»، «خطا کردن مجاز است»، «من به تو احترام می‌گذارم» و «نظر تو برایم ارزش دارد». یک مربی آگاه این کلمات را به کار می‌گیرد و با چینش درستشان، فضایی از امنیت و اعتماد برای مخاطب خود ایجاد می‌کند.

در شماره‌های گذشته از آسیب آموزش صرف گفتیم که «چراها» را قربانی «چه‌ها» می‌کند. زبان تربیتی، «چرا» را به مرکز گفت‌وگو بازمی‌گرداند. وقتی از کسی می‌پرسیم «چرا این کار را کردی؟»، به او می‌فهمانیم که رفتارهایش ریشه در نیت و تفکر دارد و او مسئول انتخاب‌هایش است. وقتی از او می‌پرسیم «چرا این کار او را به تأمل در مبانی و اصول دعوت می‌کنیم. این پرسش‌ها، نقطهٔ آغاز خودآگاهی و مسئولیت‌پذیری هستند. فرد یاد می‌گیرد که به جای تکیه بر دیگران، به قدرت تفکر خودش اعتماد کند و برای رفتارهایش دلیل و منطق داشته باشد.

یک مربی تراز، پاسخ‌دهندهٔ صرف نیست؛ او پرسشگر است. او نمی‌گوید «نظر من این است»، بلکه می‌پرسد «نظر تو چیست؟». او با پرسش‌های هدفمند، طرف مقابل را به جایی می‌رساند که خودش به پاسخ برسد. این روش نه تنها تأثیر عمیق‌تری دارد، بلکه شخصیت فرد را نیز رشد می‌دهد. او یاد می‌گیرد که برای مسائل خودش راه حل پیدا کند و در مواجهه با چالش‌ها، متکی به دیگران نباشد. مربی پرسشگر، در واقع به دیگری «ماهی‌گیری» می‌آموزد، نه اینکه هر روز به او «ماهی» بدهد. و این، همان جوهرهٔ تربیت است.

اربعین، زبان محبت را به ما آموخت. در موکب‌ها، کسی نمی‌گوید «غذا بدهید»، می‌گوید «دوست دارید میل کنید؟». این زبان تربیتی است که می‌تواند در خانواده، مدرسه و سازمان نیز جاری شود. زبان تربیت یعنی جایگزین کردن «تو باید» با «آیا دوست داری؟»، جایگزین کردن «این کار را نکن» با «به نظرت عواقب این کار چیست؟»، جایگزین کردن «من می‌دانم» با «نظر تو چیست؟» و مهمتر از همه، انتخاب لحنی که از دل دغدغه‌مندی و دلسوزی برآید، نه از سر خشکی و رسمیت. تغییر زبان، آغاز تغییر فرهنگ است. اگر از امروز مراقب کلمات و لحن خود باشیم، نخستین و مؤثرترین گام را در مسیر فرهنگ تربیتی برداشته‌ایم. آیندهٔ تربیت ما در گرو کلماتی است که امروز انتخاب می کنیم.

حجاب حفظ ارزش و کرامت زن

حجاب بانوان در اسلام

حجاب در اسلام تنها یک « سنت » یا « عادت » نیست ، بلکه یک « ضرورت » شرعی ، عقلی و اجتماعی است .حجاب به معنای پوشش و پرده است و در اصطلاح شرعی ، به پوششی گفته می‌شود که زن مسلمان باید بدن و موی خود را در برابر نا محرمان بپوشاند . این موضوع یکی از دستورات مهم دین اسلام است که در قرآن کریم و روایات معصومین (ع) به آن پرداخته شده است .

حجاب در قرآن کریم:

قرآن کریم در چند آیه به مسئله حجاب اشاره کرده است که از مهم‌ترین آن ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد :

« وَقُل لِّلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلاَ يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلاَّ مَا ظَهَرَ مِنْهَا... » (سوره نور ، آیه ۳۱)

« و به زنان مؤمن بگو دیدگان خود را فرو گیرند و پاکدامنی ورزند و زیورهای خود را آشکار نسازند مگر آنچه که خود آشکار است ... »

فلسفه و حکمت حجاب:

حجاب در اسلام دارای حکمت ها و فلسفه های متعددی است ، از جمله :

۱: حفظ کرامت و احترام زن : حجاب باعث می‌شود زن بر اساس شخصیت ، علم و اندیشه خود شناخته شود ، نه به عنوان یک کالای جنسی .

۲: تحکیم بنیان خانواده : پوشیدگی زن در برابر نامحرمان ، زمینه های بروز برخی ناهنجاری های اجتماعی و خانوادگی را کاهش می‌دهد .

۳: ایجاد امنیت و آرامش اجتماعی : حجاب به کاهش تحریکات جنسی در جامعه کمک می‌کند و فضای امن تری را فراهم می‌آورد .

۴: بالا بردن ارزش زن : در نگاه اسلام ، پوشش پذیری نه به معنای محدودیت زن ، بلکه به معنای پاسداشت ارزش و مقام اوست .

شرایط حجاب شرعی:

حجاب شرعی دارای شرایطی است که عبارتند از :

- پوشاندن تمام بدن به جز گردی صورت و دست ها تا مچ
- نبودن جلب توجه کننده (خودنمایی نکردن)
- ضخیم و بی ژاله بودن پوشش (شفاف نبودن)
- آزاد و گشاد بودن (چسبان نبودن)
- پرهیز از رایحه های تند و رنگ های توجه برانگیز در برابر نامحرمان

حجاب از منظر عقلانی و اجتماعی:

بسیاری از اندیشمندان غیر مسلمان نیز بر تأثیر مثبت پوشیدگی در کاهش آزارهای جنسی و حفظ آرامش روانی جامعه تأکید کرده‌اند . حجاب از نظر روانشناسی اجتماعی ، نوعی « مرز سالم » میان زن و جامعه ایجاد می‌کند که به سلامت روانی هر دو طرف کمک می‌کند .

ضرورت حجاب زنان از منظر قرآن، احادیث و عقل

بخش اول: ضرورت حجاب در قرآن کریم

خداوند در قرآن ، نه به‌صورت توصیه‌ای ، بلکه به صورت فرمانی قطعی بر حجاب تأکید کرده است . لحن آیات نشان می‌دهد که این حکم از ضروریات دین است :

«یَا أَیُّهَا النَّبِیُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِینَ یُدْنِینَ عَلَیْهِنَّ مِنْ جَلَابِیبِهِنَّ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ یُعْرَفْنَ فَلَا یُؤْذَیْنَ» (سوره احزاب، آیه)

« ای پیامبر ! به همسران و دخترانت و زنان مؤمنان بگو جلباب‌های خود را بر خود فرو افکنند؛ این [کار] برای آنکه [به عفت] شناخته شوند و مورد آزار قرار نگیرند ، نزدیک‌تر است . »

نکته مهم این آیه آن است که قرآن ، علت ضرورت حجاب را هم بیان می‌کند : شناخته شدن زن به عنوان انسانِ عفیف و در امان ماندن از هرگونه آزار و تعرض . یعنی حجاب ، سپر امنیت زن است .

بخش دوم: ضرورت حجاب در احادیث

۱ : حجاب ، مرزِ امنیت و کرامت زن

امیرالمؤمنین علی (ع) می‌فرمایند :

«صَوْنُ الْمَرْأَةِ أَنْعَمُ لِحَالِهَا وَأَدْوَمُ لِجَمَالِهَا»

« حفظ و پوشیدگی زن ، حال او را بهتر و زیبایی او را پایدارتر می‌سازد . »

۲ : حجاب ، مانع از ریبه و بدگمانی

حضرت علی (ع) در روایت دیگری می‌فرمایند :

«سَتْرُ الْمَرْأَةِ أَحْفَظُ لِجَمَالِهَا وَأَبْعَدُ لَهَا عَنِ الرِّیبَةِ»

« پوشش زن ، نگهدارنده زیبایی او و دور کننده او از بدگمانی و تهمت است . »

۳: خطاب به حضرت فاطمه (س)

در روایت مشهور، پیامبر اکرم(ص) از دختر گرامیشان می‌پرسند چه چیزی برای زن بهتر است و حضرت زهرا (س) پاسخ می‌دهند :

«خَیْرٌ لِلْمَرْأَةِ أَنْ لَا تَرَى الرِّجَالَ وَلَا یَرَاهَا الرِّجَالُ»

« بهترین حالت برای زن آن است که نه او مرد نامحرم را ببیند و نه مرد نامحرم او را ببیند . »

بخش سوم: ضرورت عقلی و اجتماعی حجاب

۱ : اصل « پیشگیری بهتر از درمان است »
هر جامعه ای برای سلامت خود نیازمند پیشگیری است . عقل سلیم حکم می‌کند که برای جلوگیری از آسیب های اخلاقی و اجتماعی ، باید زمینه های بروز آن را کنترل کرد . حجاب ، یک اقدام پیشگیرانه منطقی برای کاهش تحریکات و ناهنجاری های اجتماعی است .

۲ : حجاب ، حریم‌سازی نه محدودیت
ضرورت حجاب از جهت عقلی به معنای « حریم‌سازی » برای زن است ؛ همان گونه که برای حریم خانه دیوار و در لازم است ، برای حریم بدن و عفت زن نیز پوشش لازم است . این محدودیت ، محدودیتِ ایجابی (مثبت) است ، نه سلبی (منفی)

۳ : کاهش آسیب پذیری زن
آمارهای اجتماعی نشان می‌دهد بخش زیادی از آزار های خیابانی و تعرض‌ها ، ناشی از بی‌توجهی به پوشش مناسب است . قرآن در آیه ۵۹ سوره احزاب دقیقاً به همین نکته اشاره کرده که هدف حجاب ، « عدم اذیت شدن » زن است .

۴ : حجاب و سلامت روانی
روانشناسان اجتماعی معتقدند خودنمایی و بی‌حجابی ، هم به روانِ زن (از نظر تبدیل شدن به « ابژه جنسی ») آسیب می‌زند و هم به روان جامعه . در مقابل ، پوشیدگی به زن کمک می‌کند بر اساس شخصیت ، علم و عقل شناخته شود .

۵ : حجاب و ثبات خانواده
بی حجابی و اختلاط های بی ضابطه ، از عوامل مهم تزلزل خانواده ها و افزایش طلاق است . حجاب با ایجاد امنیت در محیط خانواده ، به تحکیم بنیان آن کمک می‌کند .

کیفر بدحجابی:

در مقابل، روایاتی درباره مسئولیت سنگین زن در قبال پوشش خود نقل شده است. پیامبر اکرم (ص) فرمودند:

«مَا مِنِ امْرَأَةٍ تَخْلَعُ ثِيَابَهَا فِي غَيْرِ بَيْتِ زَوْجِهَا إِلَّا هَتَكَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ عَنْهَا سِتْرَهُ»

« هیچ زنی نیست که لباس خود را در غیر خانه شوهرش [در برابر نامحرم] برتن بکند، مگر آنکه خداوند پرده او را دریده و آبرویش را در معرض خطر قرار دهد . »

کلام آخر...

حجاب در اسلام نه یک محدودیتِ تحمیلی، بلکه یک راهبرد الهی برای تعالی زن، سلامت اخلاقی جامعه و تحکیم خانواده است. زن مسلمان با انتخاب آگاهانه حجاب، ضمن رعایت فرمان الهی، به امنیت اجتماعی و آرامش روانی خود و جامعه کمک می‌کند.

سیر رشد؛

پاسخ به اشکالات و شبهات

مطالبی در خصوص سیررشد یکساله(برنامه ریزی یکساله) از حجت الاسلام والمسلمین سید محمد مطلبی پور (معاون محترم رشدوکادرسازی سازمان بسیج دانشجویی):

سیر رشد چگونه می‌تواند با وجود تغییر شرایط، کمبود منابع، محدودیت نیرو و چالش‌های اجرایی، به برنامه‌ریزی منسجم و پایدار تشکیلات کمک کند؟

در ادامه، به مهم‌ترین اشکالات و شبهاتی که درباره سیر رشد مطرح می‌شود پاسخ می‌دهیم. مجموعاً پانزده اشکال و شبهه قابل طرح است که به‌ترتیب بررسی خواهند شد.

یکی از رایج‌ترین اشکالات این است که فضای دانشگاه، کشور، آموزش‌وپرورش، حوزه‌های علمیه، نیروهای مسلح و به‌طور کلی عرصه فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی، سرشار از اتفاقات غیرقابل پیش بینی است. بنابراین نمی‌توان از ابتدای سال برای یک سال آینده برنامه‌ریزی کرد.

در نگاه اول، این اشکال کاملاً درست به نظر می‌رسد و اصل آن نیز قابل انکار نیست. واقعاً در کشور ما حوادث و رخدادهای پیش‌بینی‌نشده فراوانی رخ می‌دهد؛ از شهادت شخصیت‌های مهم گرفته تا وقوع سیل، زلزله، بحران‌های اجتماعی و تحولات سیاسی. جمهوری اسلامی نیز همواره در شرایط حساس و درگیر تحولات سریع قرار داشته و طبیعی است که این اتفاقات بر برنامه‌های تشکیلاتی اثر بگذارد. اما پذیرش اصل این واقعیت، به معنای کنار گذاشتن برنامه‌ریزی نیست. در سیر رشد، برنامه‌ها از ابتدا به دو دسته برنامه‌های ثابت و برنامه‌های متغیر تقسیم می‌شوند.

برنامه‌های ثابت، مأموریت‌های اصلی و اولویت‌دار هستند که باید حتی‌الامکان در هر شرایطی اجرا شوند. در مقابل، برنامه‌های متغیر انعطاف لازم را دارند و در صورت بروز حوادث پیش‌بینی‌نشده، امکان جابه‌جایی، حذف یا جایگزینی آن‌ها وجود دارد.

به همین دلیل، هنگام وقوع یک حادثه غیرمنتظره، معمولاً تغییرات از بخش برنامه‌های متغیر آغاز می‌شود، نه از مأموریت‌های اصلی تشکیلات. وجود این چارچوب باعث می شود مجموعه در برابر حوادث منفعل نشود و بتواند سریع، منطقی و هدفمند تصمیم بگیرد. اگر برنامه‌ای وجود نداشته باشد، هر حادثه‌ای تمام فعالیت‌های مجموعه را به‌هم می‌ریزد و هیچ مبنایی برای تشخیص اولویت‌ها وجود نخواهد داشت.

درست است که اتفاقات غیرقابل پیش‌بینی رخ می‌دهند، اما سؤال این است که این اتفاقات چه سهمی از کل سال را تشکیل می‌دهند؟ آیا هر روز کشور درگیر جنگ است؟ آیا هر روز زلزله یا سیل رخ می‌دهد؟ آیا همه روزهای سال شرایط بحرانی است؟قطعاً چنین نیست. حتی اگر بخشی از سال تحت تأثیر حوادث پیش‌بینی‌نشده قرار گیرد، بخش عمده‌ای از زمان همچنان قابل برنامه‌ریزی است.

اگر بتوانیم حتی هفتاد درصد فعالیت‌ها را براساس برنامه پیش ببریم، بسیار بهتر از آن است که صد درصد فعالیت‌ها بدون برنامه و بر اساس تصمیم‌های لحظه‌ای انجام شود.

همین منطق را در زندگی فردی نیز مشاهده می‌کنیم. افراد منظم نیز گاهی با اتفاقات پیش‌بینی‌نشده روبه‌رو می شوند و ناچارند برنامه خود را تغییر دهند؛ اما هیچ‌کس از این واقعیت نتیجه نمی‌گیرد که اصل برنامه‌ریزی بی‌فایده است. بلکه برنامه داشتن، مدیریت شرایط غیرمنتظره را نیز آسان تر می‌کند.در واقع، کسی که برنامه‌ریزی نمی‌کند، هر روز برای خود یک اتفاق غیرمنتظره جدید ایجاد می‌کند و دائماً درگیر تصمیم‌های لحظه‌ای خواهد بود.

اشکال دوم: «ممکن است اعضای شورا در میانه سال فارغ‌التحصیل شوند یا مسئولیت را رها کنند؛ در این صورت کل برنامه از بین می‌رود.»

پاسخ این اشکال، دقیقاً یکی از فلسفه‌های اصلی تدوین سیر رشد است. وقتی برنامه‌ها به‌صورت مکتوب ثبت شده باشند، وابستگی مجموعه به افراد کاهش پیدا می‌کند. اگر مسئولی فارغ‌التحصیل شود، مسئولیت خود را واگذار کند یا از مجموعه خارج شود، فرد بعدی با مراجعه به سیر رشد به‌راحتی متوجه می‌شود که چه برنامه‌هایی اجرا شده است، چه برنامه‌هایی در حال اجراست و چه اقداماتی در ادامه باید انجام شود.

بنابراین، خروج یک فرد به معنای از بین رفتن برنامه نیست. از سوی دیگر، سیر رشد بر تقسیم کار گسترده تأکید دارد. در این مدل، مسئولیت‌ها میان افراد مختلف توزیع می شود و هر پروژه متولی مشخص خود را دارد. در نتیجه، فعالیت‌ها قائم به یک نفر نیست.

فرض کنید یک معاون فرهنگی از مجموعه خارج شود. اگر ده‌ها پروژه بین افراد مختلف تقسیم شده باشد، با رفتن آن معاون، اصل فعالیت‌ها متوقف نمی‌شود؛ بلکه تنها لازم است فرد دیگری مسئول هماهنگی و پیگیری آن‌ها شود.

اما اگر همه امور از طراحی تا اجرا وابسته به یک نفر باشد، با خروج همان فرد، بخش بزرگی از تشکیلات نیز از حرکت بازمی‌ایستد.بنابراین، سیر رشد با مستندسازی برنامه‌ها، تقسیم صحیح مسئولیت‌ها و کاهش وابستگی به اشخاص، پایداری و استمرار فعالیت‌های تشکیلاتی را تضمین می‌کند.

اشکال سوم: «تنظیم برنامه یک‌ساله وقت‌گیر است و ما را درگیر کاغذبازی می‌کند؛ بهتر است این زمان را صرف کار میدانی کنیم.»

گاهی این اشکال مطرح می‌شود که تدوین یک برنامه یک ساله زمان زیادی می‌گیرد و به جای صرف این زمان برای نوشتن برنامه، بهتر است مستقیماً وارد میدان عمل شویم. این اشکال، در نگاه اول شاید منطقی به نظر برسد، اما با کمی دقت روشن می‌شود که بر یک تصور نادرست استوار است.

فرض کنید فردی با یک تبر یا اره کند مشغول قطع درخت است. شخصی به او پیشنهاد می‌دهد که ابتدا ابزار خود را تیز کند. او پاسخ می‌دهد: «اگر بخواهم به شهر بروم، ابزارم را تیز کنم و برگردم، سه روز زمان از دست می‌دهم. در این سه روز می‌توانستم چند درخت قطع کنم.»

اما نکته اینجاست که اگر با ابزار کند، روزانه دو درخت قطع می‌کند، پس از تیز کردن ابزار ممکن است روزانه چهار یا پنج درخت قطع کند. بنابراین، زمانی که برای آماده‌سازی صرف شده، خیلی زود جبران می‌شود و از آن پس بهره‌وری او چند برابر خواهد شد.

برنامه‌ریزی نیز دقیقاً همین نقش را دارد. زمانی که چند روز برای طراحی یک سیر رشد دقیق صرف می‌شود، در واقع زیرساختی ایجاد می‌شود که در ادامه مسیر، سرعت، کیفیت، انسجام و اثربخشی فعالیت‌ها را به‌طور قابل توجهی افزایش می‌دهد.

برنامه‌ریزی، کاغذبازی نیست؛ بلکه سرمایه‌گذاری برای افزایش بهره‌وری است.

فعالیت‌ها هدفمندتر می‌شوند، موازی‌کاری کاهش پیدا می کند، نیروهای بیشتری جذب و سازماندهی می‌شوند، زمان و امکانات بهتر مدیریت می‌شود، کیفیت و کمیت خروجی‌ها افزایش می‌یابد و مجموعه با اتلاف انرژی بسیار کمتری به اهداف خود می‌رسد.

بنابراین، صرف چند روز برای تدوین یک برنامه منسجم، نه تنها اتلاف وقت نیست، بلکه یکی از مهم‌ترین عوامل افزایش بازدهی در طول سال است. هرچه برنامه دقیق‌تر باشد، اجرای آن نیز سریع‌تر، منظم‌تر و اثربخش‌تر خواهد بود.

اشکال چهارم: «بودجه و حمایت‌های مجموعه نامشخص است؛ اگر در میانه راه بودجه تأمین نشود، کل برنامه بی‌فایده خواهد شد.»

یکی از اشکالات رایج این است که در بسیاری از مجموعه ها، از دانشگاه و آموزش‌وپرورش گرفته تا حوزه‌های علمیه و سایر نهادها، وضعیت بودجه و حمایت‌های مالی از ابتدا مشخص نیست. بنابراین ممکن است در میانه سال بودجه مورد انتظار تأمین نشود و در نتیجه، برنامه‌ریزی انجام‌شده عملاً بلااستفاده بماند.

اصل این نگرانی قابل درک است؛ اما سیر رشد دقیقاً برای مدیریت چنین شرایطی طراحی شده است. در این مدل، برنامه‌ها از ابتدا بر اساس اولویت دسته‌بندی می‌شوند؛ مانند برنامه‌های ضروری، مهم و کم‌اهمیت. در نتیجه، اگر در طول سال با کاهش بودجه یا محدودیت منابع مواجه شویم، ابتدا برنامه‌های کم‌اولویت حذف یا جابه‌جا می‌شوند و شاکله اصلی فعالیت‌های تشکیلات حفظ می‌شود. بنابراین، نبود منابع مالی به معنای فروپاشی کل برنامه نیست، بلکه تنها موجب بازتنظیم اولویت‌ها خواهد شد.

از سوی دیگر، وجود یک برنامه مدون، خود احتمال جذب حمایت و بودجه را نیز افزایش می‌دهد. مجموعه‌ای که برنامه روشن، زمان‌بندی مشخص و اهداف قابل ارزیابی دارد، در مقایسه با مجموعه‌ای که بدون برنامه فعالیت می‌کند، شانس بیشتری برای جلب اعتماد مدیران و دریافت حمایت‌های مالی خواهد داشت. در نتیجه، سیر رشد نه‌تنها آثار کاهش بودجه را مدیریت می‌کند، بلکه می‌تواند احتمال تأمین منابع را نیز افزایش دهد.

اشکال پنجم: «داشتن چارچوب ثابت، خلاقیت و ایده پردازی نیروها را محدود می‌کند.»

این اشکال، از جمله پرسش‌های قابل تأمل است. برخی معتقدند وقتی از ابتدای سال برنامه‌ای مشخص تدوین شود، دیگر جایی برای ایده‌های جدید و خلاقیت نیروها باقی نمی ماند. پاسخ این است که چنین برداشتی ناشی از تصور نادرست نسبت به سیر رشد است.

نخست آنکه، سیر رشد قرار نیست توسط یک نفر نوشته شود و دیگران صرفاً مجری آن باشند. در الگوی صحیح تدوین سیر رشد، همه اعضای تشکیلات متناسب با نقش خود در طراحی برنامه مشارکت می‌کنند. بنابراین، ایده‌ها و خلاقیت‌ها از همان مرحله برنامه‌ریزی وارد فرآیند می‌شوند.

دوم آنکه، سیر رشد یک سند غیرقابل تغییر و مقدس نیست. اگر در طول سال ایده‌ای ارزشمند، ظرفیت جدیدی یا نیروی خلاقی به مجموعه اضافه شود، برنامه قابلیت بازنگری و به‌روزرسانی دارد. هیچ‌کس نگفته است که برنامه پس از تدوین، دیگر نباید اصلاح شود. در واقع، سیر رشد تنها یک چارچوب منظم برای حرکت ایجاد می‌کند؛ نه اینکه مسیر رشد را ببندد.

هدف سیر رشد این است که حداقل‌های لازم برای پیشرفت تشکیلات تضمین شود؛ یعنی مجموعه دچار بی برنامگی، انحراف یا رکود نشود. اما در عین حال، هرجا ظرفیت بیشتری ایجاد شد، امکان افزودن برنامه‌ها و توسعه فعالیت‌ها نیز کاملاً وجود دارد. بنابراین، سیر رشد مانع خلاقیت نیست؛ بلکه با ایجاد نظم و ثبات، بستر مناسبی برای شکوفایی ایده‌های جدید فراهم می‌کند.

اشکال ششم: «برنامه‌ها هیچ‌گاه صددرصد اجرا نمی‌شوند؛ پس چرا اصلاً برنامه‌ریزی کنیم؟»

گاهی گفته می‌شود چون هیچ برنامه‌ای به‌طور کامل اجرا نمی‌شود، نوشتن برنامه از ابتدا فایده‌ای ندارد. پاسخ این است که موفقیت برنامه‌ریزی، وابسته به تحقق صددرصدی آن نیست.

برای روشن شدن موضوع، می‌توان به رشته مهندسی صنایع اشاره کرد. دانشجوی این رشته حدود چهار سال تحصیل می‌کند و بیش از ۱۴۰ واحد درسی می‌گذراند تا بتواند بهره‌وری یک سازمان را حتی ۱۰ تا ۱۵ درصد افزایش دهد. در بسیاری از سازمان‌ها، اگر بهره‌وری به ۲۰ یا ۳۰ درصد افزایش پیدا کند، از آن به‌عنوان یک تحول سازمانی یاد می‌شود.

حال اگر تدوین یک سیر رشد، با صرف چند روز یا حداکثر یک هفته زمان، تنها بتواند ۱۰ یا ۱۵ درصد بهره‌وری یک تشکیلات را افزایش دهد، آیا این دستاورد اندکی است؟ حتی اگر به دلیل شرایط مختلف تنها بخشی از برنامه اجرا شود، باز هم آثار مثبت آن باقی خواهد ماند. اگر ۸۰ درصد برنامه اجرا شود، ارزشمند است؛ اگر ۵۰ درصد اجرا شود،

همچنان مفید است؛ حتی اگر تنها ۲۰ یا ۱۰ درصد آن نیز محقق شود، باز هم نسبت به نبود برنامه، پیشرفت محسوب می‌شود. بنابراین، معیار ارزش برنامه‌ریزی، تحقق کامل آن نیست؛ بلکه میزان بهبود عملکردی است که ایجاد می‌کند. به بیان دیگر، برنامه‌ریزی یک سرمایه‌گذاری کم‌هزینه با بازدهی قابل توجه است؛ سرمایه‌گذاری‌ای که حتی در صورت تحقق بخشی از اهداف، ارزش خود را حفظ می‌کند.

اشکال هفتم: «برنامه‌ریزی تخصصی است و اعضای تشکیلات توانایی تدوین آن را ندارند.»

برخی تصور می‌کنند برنامه‌ریزی، به‌ویژه برنامه‌ریزی راهبردی، کاری بسیار پیچیده و تخصصی است و تنها کارشناسان این حوزه از عهده آن برمی‌آیند. پاسخ این است که سیر رشد، آن نوع برنامه‌ریزی پیچیده دانشگاهی نیست.

برای تدوین سیر رشد، قالب مشخص و ساده‌ای طراحی شده است که همه اعضای تشکیلات می‌توانند از آن استفاده کنند. حتی اگر کسی بخواهد مطابق سلیقه خود برنامه را تنظیم کند، کافی است تقویم سال را مقابل خود قرار دهد، مناسبت‌ها، ایام امتحانات، تعطیلات، برنامه‌های ملی و ظرفیت‌های زمانی را مشخص کند و سپس برنامه‌های موردنظر را در طول سال توزیع نماید.

اصل کار، چیزی جز زمان‌بندی و اولویت‌بندی فعالیت‌ها نیست. علاوه بر این، اعضای تشکیلات معمولاً دانشجویان، طلاب یا نیروهای جوان و توانمندی هستند که در رشته‌های مختلف علمی تحصیل می‌کنند و مسئولیت‌های علمی و تخصصی مهمی را بر عهده می‌گیرند. بنابراین منطقی نیست که تصور کنیم همین افراد از تدوین یک برنامه سالانه ساده ناتوان باشند. از سوی دیگر، برنامه‌ریزی نیز مانند هر مهارت دیگری با تمرین تقویت می‌شود. ممکن است نسخه اول کامل نباشد، اما تجربه سال‌های بعد کیفیت برنامه را افزایش خواهد داد. بنابراین، دشوار جلوه دادن سیر رشد، بیش از آنکه ناشی از واقعیت باشد، ناشی از بزرگ‌نمایی فرآیند برنامه‌ریزی است.

اشکال هشتم: «برنامه مستمر یک‌ساله موجب خستگی، فرسایش و روزمرگی نیروها می‌شود.»

عده‌ای معتقدند داشتن برنامه‌ای که در تمام طول سال ادامه داشته باشد، موجب خستگی اعضا و کاهش انگیزه آن‌ها خواهد شد. در سیر رشد قرار نیست تمام روزهای سال صرف فعالیت تشکیلاتی شود. اتفاقاً یکی از مزایای برنامه‌ریزی این است که همه ابعاد زندگی افراد در آن دیده می‌شود.

در یک برنامه جامع، علاوه بر فعالیت‌های فرهنگی، سیاسی، آموزشی و اجرایی، زمان‌هایی برای استراحت، سفر، دیدار خانواده، ایام امتحانات، مناسبت‌های مذهبی، اردوها، زیارت و بازسازی روحی نیز پیش‌بینی می‌شود. همین موضوع باعث می‌شود فعالیت‌ها متعادل باشند و اعضا دچار فرسودگی نشوند.

در مقابل، بی‌برنامگی معمولاً خستگی بیشتری ایجاد می کند؛ زیرا هر بار برنامه‌ها به‌صورت ناگهانی و بدون آمادگی قبلی طراحی می‌شوند، وظایف روی هم انباشته می‌شوند و فشار کاری در مقاطع خاص به‌شدت افزایش می‌یابد. اما زمانی که همه امور از ابتدا در تقویم سالانه دیده شده باشد، هم فعالیت‌ها با آرامش بیشتری انجام می‌شوند و هم فرصت کافی برای استراحت و تجدید قوا وجود خواهد داشت. بنابراین، سیر رشد عامل خستگی نیست؛ بلکه ابزاری برای تعادل میان فعالیت، آموزش، استراحت، خانواده، تحصیل و رشد فردی است و از فرسودگی نیروها جلوگیری می‌کند.

اشکال نهم: «نیاز مخاطبان و دانشجویان در طول سال یا سال‌های بعد تغییر می‌کند؛ بنابراین یک برنامه از پیش تعیین‌شده پاسخگوی آن‌ها نیست.»

یکی از اشکالات این است که نیازها و مسائل مخاطبان ثابت نیست و ممکن است در طول سال یا در سال‌های بعد تغییر کند. در نتیجه، برنامه‌ای که از ابتدای سال تدوین شده، دیگر پاسخگوی شرایط جدید نخواهد بود. اصل این نکته قابل پذیرش است؛ اما پاسخ آن در خود الگوی سیر رشد پیش‌بینی شده است.

در سیر رشد، برنامه یک سند غیرقابل تغییر نیست. بلکه در پایان هر فصل، زمانی برای بازنگری، ارزیابی و اصلاح برنامه در نظر گرفته می‌شود. در این مرحله، عملکرد گذشته بررسی می‌شود و بر اساس شرایط جدید، نیازهای مخاطبان و تجربیات به‌دست‌آمده، اصلاحات لازم در برنامه فصل‌های بعد انجام می‌شود.

بنابراین، سیر رشد یک برنامه ایستا نیست، بلکه یک برنامه پویا و قابل اصلاح است. از سوی دیگر، تغییرات اساسی نیازهای مخاطبان در طول یک سال معمولاً به‌ندرت اتفاق می‌افتد. اما اگر هم چنین تغییری رخ دهد، باز هم امکان اصلاح برنامه وجود دارد. همین منطق در اسناد کلان کشور نیز وجود دارد. اسناد بالادستی، اهداف و جهت‌گیری های کلان را مشخص می‌کنند؛ اما شیوه اجرا، برنامه‌های عملیاتی و تاکتیک‌ها متناسب با شرایط، هر سال مورد بازنگری و اصلاح قرار می‌گیرند. بنابراین، سیر رشد نیز ضمن حفظ اهداف اصلی، انعطاف لازم را برای اصلاح روش‌ها و برنامه‌های اجرایی دارد.

اشکال دهم: «سیر رشد باعث گزارش‌محوری و فرم گرایی می‌شود و کیفیت کار را کاهش می‌دهد.»

برخی تصور می‌کنند که تدوین سیر رشد، مجموعه را به سمت گزارش‌نویسی، فرم پر کردن و کارهای اداری سوق می دهد و در نتیجه، کیفیت فعالیت‌های واقعی کاهش می‌یابد.

هیچ رابطه منطقی میان داشتن یک برنامه مدون و گرفتار شدن در فرم‌گرایی وجود ندارد. سیر رشد تنها یک نقشه راه برای حرکت تشکیلات است؛ نه مجموعه‌ای از فرم‌ها و گزارش‌های بی‌هدف. اگر در یک مجموعه، گزارش‌نویسی به صورت افراطی و بدون فایده انجام شود، این اشکال به شیوه مدیریت آن مجموعه بازمی‌گردد، نه به اصل برنامه‌ریزی.

در مقابل، گزارش‌دهی منطقی و هدفمند، یکی از ابزارهای ضروری مدیریت است؛ زیرا بدون ثبت عملکرد، امکان ارزیابی، اصلاح و یادگیری از تجربه‌ها وجود ندارد.

تمام شاخص‌های کیفی، تربیتی، اخلاقی و معنوی می توانند و باید در سیر رشد دیده شوند. اگر مشاهده شود که اعضای مجموعه بیش از حد به گزارش، آمار، تصاویر یا ظاهر فعالیت‌ها توجه می‌کنند و از اهداف تربیتی فاصله گرفته‌اند، اتفاقاً باید در برنامه سالانه، سهم بیشتری به برنامه‌های تربیتی، اخلاقی، معنوی، جلسات معرفتی، ارتباط با اساتید و رشد انسانی اختصاص داد.

بنابراین، سیر رشد نه‌تنها عامل این آسیب نیست، بلکه ابزاری برای اصلاح آن نیز محسوب می‌شود. با برنامه‌ریزی صحیح می‌توان از غلبه نگاه صرفاً آماری و نمایشی جلوگیری کرد و کیفیت فعالیت‌ها را ارتقا داد.

اشکال یازدهم: «اعضای عادی تشکیلات زیر بار برنامه‌ای که از بالا تدوین شده نمی‌روند و در برابر آن مقاومت‌می‌کنند.»

این اشکال، از جمله پرسش‌های مهم و کاربردی است؛ زیرا در بسیاری از تشکیلات، اگر اعضا احساس کنند برنامه ای بدون نظر آن‌ها تدوین شده و صرفاً به آن‌ها ابلاغ شده است، طبیعی است که احساس تعلق کمتری داشته باشند و حتی در برابر اجرای آن مقاومت کنند. اما این اشکال، در حقیقت متوجه اصل سیر رشد نیست؛ بلکه متوجه شیوه تدوین آن است.

در الگوی صحیح سیر رشد، برنامه به‌صورت مشارکتی تدوین می‌شود. یعنی اعضای مجموعه، مسئولان بخش‌ها و نیروهای اجرایی همگی در فرآیند طراحی برنامه نقش دارند و ایده‌ها و پیشنهادهای خود را ارائه می‌کنند.

در چنین شرایطی، افراد احساس نمی‌کنند که برنامه از بالا به آن‌ها تحمیل شده است؛ بلکه آن را حاصل مشارکت و تصمیم جمعی خود می‌دانند.در مقابل، اگر چند نفر در یک جمع محدود برنامه را تنظیم کنند و سپس آن را صرفاً برای اجرا به دیگران ابلاغ نمایند، طبیعی است که حس تعلق تشکیلاتی کاهش یابد و مقاومت شکل بگیرد.

بنابراین، تدوین مشارکتی سیر رشد نه‌تنها مانع مقاومت اعضا می‌شود، بلکه احساس مسئولیت، تعلق سازمانی و انگیزه اجرای برنامه را نیز تقویت می‌کند.

اشکال دوازدهم: «تقویم ثابت باعث تکراری شدن برنامه‌ها و از بین رفتن جذابیت آن‌ها می‌شود.»

برخی معتقدند اگر برنامه‌ها از قبل در تقویم مشخص شوند، فعالیت‌ها به مرور تکراری و کلیشه‌ای خواهند شد؛ برای مثال، اگر هر سال یک برنامه در یک زمان مشخص اجرا شود، جذابیت خود را از دست می‌دهد.

در پاسخ باید گفت که اتفاقاً سیر رشد از تکرار کورکورانه جلوگیری می‌کند. وقتی برنامه‌ها از ابتدای سال به‌صورت آگاهانه طراحی می‌شوند، این امکان وجود دارد که از همان ابتدا برای تنوع، نوآوری و تغییر قالب برنامه‌ها تصمیم‌گیری

شود. به جای آنکه یک فعالیت هر بار دقیقاً به همان شکل گذشته تکرار شود، می‌توان برای هر دوره، قالب، محتوا یا شیوه اجرای متفاوتی پیش‌بینی کرد. علاوه بر این، در سیر رشد برای هر فصل مرحله‌ای با عنوان بازنگری و ارزیابی پیش بینی شده است. در این مرحله، میزان موفقیت برنامه‌ها بررسی می‌شود و اگر مشخص شود فعالیتی جذابیت خود را از دست داده یا اثربخشی لازم را ندارد، برای فصل بعد اصلاح، تکمیل یا حذف خواهد شد.

بنابراین، سیر رشد موجب تکرار برنامه‌ها نمی‌شود؛ بلکه با ایجاد فرآیند ارزیابی مستمر، امکان نوآوری و بهبود دائمی فعالیت‌ها را فراهم می‌کند و از تبدیل شدن برنامه‌ها به فعالیت‌های کلیشه‌ای جلوگیری می‌نماید.

اشکال سیزدهم: «سیر رشد باعث افزایش فشار بر تشکیلات می‌شود.»

برخی تصور می‌کنند که داشتن سیر رشد، به معنای تحمیل برنامه‌های متعدد و افزایش فشار بر اعضای تشکیلات است. در حالی که این برداشت با ماهیت سیر رشد سازگار نیست. سیر رشد هیچ‌گاه تعداد مشخصی از برنامه‌ها یا حجم خاصی از فعالیت‌ها را به تشکیلات تحمیل نمی‌کند. اصل اساسی آن این است که هر مجموعه متناسب با توان واقعی خود برنامه‌ریزی کند.

اگر تشکیلاتی در سال اول فعالیت خود تنها توان اجرای دو برنامه مؤثر را دارد، همان دو برنامه را در سیر رشد ثبت کند. هدف، اجرای برنامه‌های واقع‌بینانه و پایدار است، نه تدوین فهرستی بلند از فعالیت‌هایی که هرگز اجرا نخواهند شد. حتی توصیه می‌شود مجموعه‌های تازه‌کار، فعالیت خود را با برنامه‌ای محدود آغاز کنند و پس از افزایش تجربه، نیرو و ظرفیت، به‌تدریج برنامه‌های جدیدی به آن اضافه نمایند.

از سوی دیگر، خود سیر رشد زمینه کاهش فشار را فراهم می‌کند. با تقسیم صحیح مسئولیت‌ها، جذب نیروهای جدید، توزیع مناسب وظایف و ایجاد نظم در فعالیت‌ها، وابستگی مجموعه به چند نفر محدود کاهش پیدا می‌کند و حجم کار میان افراد بیشتری توزیع می‌شود.

بنابراین، سیر رشد نه عامل افزایش فشار، بلکه ابزاری برای کاهش فشار و مدیریت بهتر ظرفیت‌های تشکیلات است.

اشکال چهاردهم: «آیا بهتر نیست به‌جای برنامه یک ساله، برنامه‌های سه‌ماهه یا شش‌ماهه تدوین کنیم تا واقعی‌تر باشد؟»

نخست آنکه، آغاز سال بهترین فرصت برای برنامه‌ریزی است. در ابتدای سال، هنوز فعالیت‌های اجرایی با شدت آغاز نشده و اعضای تشکیلات فرصت دارند چند روزی را به طراحی و تنظیم برنامه اختصاص دهند. اما پس از ورود به جریان فعالیت‌های روزمره، معمولاً دیگر فرصت مناسبی برای توقف، ارزیابی و تدوین یک برنامه جامع به وجود نمی‌آید. به همین دلیل، اگر برنامه‌ریزی به آینده موکول شود، در عمل ممکن است هرگز انجام نشود.

دوم آنکه، در بسیاری از تشکیلات دانشجویی و حوزوی، دوره مسئولیت مدیران معمولاً یک‌ساله است. اگر برنامه تنها برای سه یا شش ماه تدوین شود، در نیمه دوم سال معمولاً انگیزه کافی برای برنامه‌ریزی مجدد وجود نخواهد داشت و هر فرد این مسئولیت را به مدیر بعدی واگذار می‌کند. در نتیجه، استمرار برنامه‌ریزی با اختلال مواجه می‌شود.

سوم آنکه، بسیاری از هماهنگی‌های تشکیلاتی، تصویب برنامه‌ها، تنظیم بودجه و تعامل با دانشگاه یا نهادهای بالادستی، بر مبنای برنامه‌های سالانه انجام می‌شود. اگر مجموعه تنها برنامه‌ای کوتاه‌مدت داشته باشد، امکان هماهنگی مؤثر با این فرآیندهای سالانه نیز کاهش می‌یابد. البته این به معنای ثابت بودن همه جزئیات برنامه نیست. سیر رشد دارای مرحله بازنگری است و در طول سال می‌توان اصلاحات لازم را متناسب با شرایط جدید اعمال کرد.

بنابراین، تدوین برنامه سالانه همراه با بازنگری‌های دوره ای، هم ثبات لازم را ایجاد می‌کند و هم انعطاف مورد نیاز را حفظ خواهد کرد.

اشکال پانزدهم: «ما نیروی انسانی کافی نداریم تا بتوانیم یک برنامه جامع را اجرا کنیم.»

اگر نیرو نداریم، نباید برنامه‌ریزی را کنار بگذاریم. حتی اگر فقط یک نفر در تشکیلات باشد که انگیزه و اراده داشته باشد، می‌تواند متناسب با توان و ظرفیت موجود، یک برنامه

سالانه حداقلی تدوین کند. لازم نیست برنامه سنگین و پرحجم باشد؛ مهم این است که برنامه داشته باشیم. اتفاقاً برنامه‌ریزی خودش می‌تواند به جذب و تولید نیرو کمک کند. وقتی برنامه مشخص باشد، می‌توان بخشی از کارها را به افراد مختلف سپرد و از این طریق نیرو تربیت و جذب کرد.

مثلاً اگر برای طول سال چند برنامه ورزشی پیش‌بینی کرده‌ایم، می‌توان یکی از برنامه‌ها، مثل برگزاری مسابقه والیبال ماهانه، را به یک دانشجو سپرد و از او خواست هماهنگی‌های لازم را انجام دهد. همین کار ساده باعث می شود یک نفر وارد میدان عمل شود، مسئولیت بگیرد و به تدریج به یک نیروی فعال تبدیل شود.

بنابراین اگر نیرو کم داریم، به اندازه نیرو و توانمان برنامه ریزی کنیم؛ اما همان برنامه حداقلی را هم جدی بگیریم و در آن کارسپاری داشته باشیم. کارسپاری فقط تقسیم کار نیست؛ یکی از راه‌های تولید و تربیت نیرو برای آینده تشکیلات است.

بخش سوم: شیوه تدوین سیر رشد

پس از بررسی مزایا و پاسخ به اشکالات، به مهم‌ترین بخش بحث می‌رسیم: چگونه سیر رشد را تدوین کنیم؟

برای تدوین یک سیر رشد کارآمد، کافی است ده گام مشخص را به‌ترتیب طی کنیم. اگر این مراحل درست انجام شوند، تدوین سیر رشد نه پیچیده خواهد بود و نه زمان زیادی می‌گیرد.

گام اول: همه اعضا را با سیر رشد همراه کنیم

جلسه توجیهی؛ شروع یک فهم مشترک. اولین گام، برگزاری جلسه توجیهی با همه افرادی است که در تشکیلات مسئولیت دارند؛ نه فقط شورای مرکزی و معاونان، بلکه مسئولان لایه‌های مختلف.

هدف این جلسه، تدوین برنامه نیست؛ بلکه باید ضرورت، اهمیت و الزامات سیر رشد برای اعضا تبیین شود. اعضا باید بدانند چرا به سیر رشد نیاز داریم، بی‌برنامگی چه مشکلاتی ایجاد می‌کند و قرار است در ادامه چه مسیری طی شود.

تا زمانی که اعضا ضرورت موضوع را نپذیرند، همراهی لازم در مراحل بعد شکل نمی‌گیرد. اگر مسئول مجموعه امکان ارائه این مباحث را ندارد، می‌تواند از محتوای آموزشی آماده استفاده کند. مهم این است که همه با یک فهم مشترک وارد فرآیند تدوین شوند.

گام دوم: مخاطب‌شناسی و نیازسنجی

برنامه خوب، از شناخت درست مخاطب شروع می‌شود. پس از ایجاد فهم مشترک، هر معاونت باید متناسب با حوزه مسئولیت خود، مخاطبان و نیازهای آن‌ها را شناسایی کند.

مخاطبان را می‌توان در چهار گروه اصلی قرار داد:

۱. شورای تشکیلات: افرادی که مسئولیت رسمی دارند.
۲. اعضای فعال: اعضایی که به‌صورت مستمر در برنامه‌ها حضور دارند.
۳. مخاطبان مذهبی: افرادی که عضو تشکیلات نیستند، اما در برنامه‌های دینی و فرهنگی حضور دارند.
۴. عموم مخاطبان یا قشر خاکستری: افرادی که عضو تشکیلات نیستند و ارتباط مستمری هم ندارند، اما مخاطب بالقوه مجموعه‌اند.

بعد از شناسایی مخاطبان، باید نیازهای هر گروه مشخص شود. برای سهولت برنامه‌ریزی، نیازها را می‌توان در چهار محور دسته‌بندی کرد:

۱. نیازهای ستادی: مربوط به مسئولیت‌ها، شرح وظایف، ساختار تشکیلات و مهارت‌های اداره مجموعه.
۲. نیازهای معرفتی: مانند شناخت دین، معارف اسلامی، انقلاب اسلامی، مسائل روز، دانشگاه، دشمن‌شناسی و مبانی فکری و اعتقادی.
۳. نیازهای تشکیلاتی: مانند کار گروهی، مدیریت، برنامه ریزی، حل مسئله، ارتباط مؤثر و مسئولیت‌پذیری.
۴. نیازهای تربیتی: برنامه‌هایی که بر رشد اخلاقی، معنوی و شخصیتی افراد اثر می‌گذارند؛ مانند هیئت، اردو، کوهنوردی، فعالیت‌های فرهنگی، دیدار خانواده شهدا و سفرهای زیارتی.

البته این دسته‌بندی کاملاً تفکیک‌شده نیست. ممکن است یک برنامه چند کارکرد داشته باشد؛ مثلاً دیدار با خانواده شهدا هم جنبه معرفتی دارد و هم تربیتی. این تقسیم‌بندی فقط برای نظم بیشتر در برنامه‌ریزی است.

گام سوم: تعیین بازه زمانی و تدوین تقویم پایه

همه محدودیت‌ها را از ابتدا روی تقویم بیاوریم. پس از نیازسنجی، باید بازه زمانی سیر رشد مشخص شود. پیشنهاد اصلی، برنامه یک‌ساله است و هر مجموعه می‌تواند متناسب با شرایط خود زمان آغاز و پایان را تعیین کند؛ برای مثال فروردین تا فروردین یا اسفند تا اسفند. با این حال، برای تشکل‌های دانشجویی، معمولاً مهر تا مهر و هماهنگ با سال تحصیلی گزینه مناسب‌تری است.

پس از تعیین بازه، تقویم پایه تهیه می‌شود؛ یعنی تقویم رسمی کشور را مبنا قرار دهیم و تمام مناسبت‌ها و محدودیت‌های مجموعه را به آن اضافه کنیم؛ از جمله:

* ایام امتحانات و تعطیلات رسمی؛
* مناسبت‌های ملی و مذهبی؛
* اربعین و تعطیلات نوروز؛
* اردوهای جهادی؛
* برنامه‌های ثابت دانشگاه یا سازمان؛
* و هر رویدادی که بر فعالیت تشکیلات اثرگذار است.

تقویم پایه، ستون فقرات سیر رشد است و برنامه‌های سالانه باید بر اساس آن تنظیم شوند.

گام چهارم: تدوین برنامه عملیاتی توسط معاونت‌ها

هر معاونت، برنامه خودش را طراحی کند. پس از آماده شدن تقویم پایه، هر معاونت باید متناسب با مأموریت خود، برنامه‌های لازم را طراحی کند. مبنای برنامه‌ریزی همان چهار گروه مخاطب و چهار دسته نیاز است. ممکن است یک معاونت تمرکز بیشتری بر اعضای فعال داشته باشد، معاونتی دیگر مخاطبان خاکستری را هدف قرار دهد و بخشی نیز برنامه‌های معرفتی، تربیتی یا تشکیلاتی بیشتری طراحی کند.

میزان برنامه‌ها باید متناسب با ظرفیت واقعی معاونت باشد؛ نه بیشتر و نه کمتر. همچنین هر برنامه باید از ابتدا زمان مشخصی در تقویم داشته باشد؛ مثلاً هفته دوم آبان یا هفته چهارم اردیبهشت.

طراحی مسیرهای برنامه؛ یک نقشه برای حرکت سالانه. برای نظم بیشتر، می‌توان برای هر گروه مخاطب یک مسیر مستقل در نظر گرفت تا برنامه‌های مربوط به آن گروه از ابتدای سال تا پایان سال قابل مشاهده باشد.

این مدل شبیه خطوط راهنمای بیمارستان است. در بیمارستان، خطوط مختلف روی زمین مسیر بخش‌هایی مانند اورژانس، داروخانه یا تصویربرداری را مشخص می‌کنند و مراجعه‌کننده با دنبال کردن هر خط به مقصد خود می‌رسد.

در سیر رشد نیز هر گروه مخاطب مسیر مشخص خود را دارد. اگر بخواهیم برنامه‌های اعضای فعال را ببینیم، مسیر آن ها را دنبال می‌کنیم و اگر بخواهیم برنامه مخاطبان مذهبی یا عموم دانشجویان را بررسی کنیم، مسیر مربوط به آن‌ها را می‌بینیم. البته این مسیرها کاملاً جدا نیستند. بعضی برنامه‌ها می‌توانند برای چند گروه مشترک باشند.

مثلاً یک اردوی کوهنوردی یا برنامه ورزشی ممکن است برای اعضای شورا، اعضای فعال، مخاطبان مذهبی و حتی قشر خاکستری برگزار شود. حتی ممکن است یک دوره آموزشی برای همه گروه‌ها در یک زمان برگزار شود، اما افراد بر اساس سطح و سابقه در کلاس‌های متفاوت قرار بگیرند؛ اعضای شورا در یک سطح، اعضای فعال در سطح دیگر و دانشجویان تازه‌وارد نیز در کلاس مخصوص خود.

بنابراین، هدف از این مدل، هماهنگ‌سازی زمان‌بندی و ایجاد نظم است، نه یکسان‌سازی محتوا. خروجی این مرحله باید شبیه یک «نقشه مترو» باشد؛ مسیری روشن که حرکت هر گروه از ابتدای سال تا پایان سال در آن مشخص باشد.

گام پنجم: پایش اولیه برنامه‌ها توسط فرمانده

قبل از تلفیق، هر معاونت جداگانه بررسی شود. پس از تدوین برنامه‌های معاونت‌ها، فرمانده مجموعه یا فردی که از طرف او مسئول است، برنامه هر معاونت را به‌صورت جداگانه بررسی می‌کند.

در این جلسه، برنامه‌ها مرور می‌شوند تا ضعف‌ها و خلأها مشخص شود و پیشنهادهای تکمیلی ارائه شود. اگر معاونتی مسئول نداشته باشد، فرمانده می‌تواند حداقل برنامه‌های ضروری آن بخش را نیز مشخص کند. هدف این مرحله، کمک به معاونت‌هاست تا برنامه‌هایشان کامل‌تر، واقع‌بینانه‌تر و متناسب با اهداف کلان مجموعه شود.

گام ششم: تشکیل کمیسیون تلفیق

برنامه‌های پراکنده را به یک تقویم واحد تبدیل کنیم. پس از تکمیل برنامه‌های معاونت‌ها، کمیسیون تلفیق تشکیل می شود. اعضای این جلسه فرمانده یا مسئول مجموعه، جانشین در صورت وجود و مسئولان همه معاونت‌ها هستند.

در این مرحله، برنامه‌های همه معاونت‌ها کنار هم قرار می گیرند و موارد زیر بررسی می‌شود:

* رفع تداخل‌های زمانی؛

* جلوگیری از موازی‌کاری؛
* ایجاد تعادل در حجم برنامه‌ها؛
* هماهنگی میان معاونت‌ها؛
* و تطبیق برنامه‌ها با نیروی انسانی، بودجه، فضا، تجهیزات و سایر امکانات.

تداخل برنامه‌ها چه زمانی اشکال ندارد؟
اصل بر این است که برنامه‌ها تا حد امکان با هم تداخل نداشته باشند؛ اما اگر مخاطبان متفاوت باشند و مجموعه توان اجرای هم‌زمان را داشته باشد، این تداخل اشکالی ندارد. مثلاً اگر معاونت فرهنگی برای مخاطبان مذهبی برنامه ای داشته باشد و هم‌زمان معاونت تربیت بدنی برای گروه دیگری مسابقه برگزار کند، در صورتی که نیرو و امکانات مستقل باشند، مشکلی ایجاد نمی‌شود.
اما اگر چند معاونت هم‌زمان برای یک گروه مشخص برنامه داشته باشند، مخاطبان میان برنامه‌ها تقسیم می‌شوند و کیفیت اجرا کاهش پیدا می‌کند. در این شرایط باید زمان بندی اصلاح شود. برای مثال، اگر دو برنامه در یک زمان برگزار شوند و هر دو به یک سالن یا نیروی اجرایی نیاز داشته باشند، باید یکی از برنامه‌ها یک هفته زودتر یا دیرتر برگزار شود.
همه مسئولان معاونت‌ها باید در کمیسیون حضور داشته باشند، از برنامه خود دفاع کنند و نظر سایر اعضا را نیز بشنوند. اگر در نهایت اختلافی باقی ماند، تصمیم نهایی با فرمانده یا مسئول مجموعه است.

گام هفتم: اولویت‌بندی برنامه‌ها

اگر شرایط تغییر کرد، بدانیم چه چیزی را حفظ کنیم. پس از رفع تداخل‌ها، باید برنامه‌ها بر اساس اهمیت اولویت‌بندی شوند. در طول سال ممکن است با کاهش بودجه، کمبود نیرو، حوادث غیرمترقبه یا سایر شرایط پیش‌بینی‌نشده روبه‌رو شویم. بنابراین از ابتدا باید مشخص باشد کدام برنامه‌ها ضروری‌اند و کدام برنامه‌ها در صورت نیاز قابل حذف یا جابه جایی هستند.
پیشنهاد می‌شود برنامه‌ها در سه سطح قرار بگیرند:
* اولویت یک: برنامه‌های بسیار مهم و راهبردی؛
* اولویت دو: برنامه‌های مهم؛
* اولویت سه: برنامه‌های عادی یا کم‌اهمیت‌تر.

به این ترتیب، اگر در میانه سال با محدودیت مواجه شدیم، بدون نیاز به تصمیم‌گیری مجدد می‌دانیم ابتدا کدام برنامه‌ها باید اجرا شوند.

گام هشتم: مشورت با اساتید و افراد خبره

تجربه دیگران، برنامه را پخته‌تر می‌کند. پس از آماده شدن نسخه اولیه سیر رشد، سند در اختیار اساتید، مربیان و افراد باتجربه قرار می‌گیرد تا نقاط قوت و ضعف آن را بررسی کنند. هدف این نیست که آن‌ها برنامه را از ابتدا بنویسند؛ بلکه باید با نگاه کارشناسی، پیشنهادهای اصلاحی خود را ارائه دهند.
برای مثال، ممکن است یک استاد تشخیص دهد که سهم آموزش در برنامه زیاد است و باید فعالیت‌های میدانی و کنشگری بیشتر شود؛ یا برعکس، مجموعه بیش از حد وارد اجرا شده و از آموزش و توانمندسازی نیروها غفلت کرده است.
حتی ممکن است یک تجربه ساده درباره زمان و مکان اردو، شیوه جذب مخاطب یا نحوه اجرای یک برنامه باعث افزایش اثربخشی آن شود. بنابراین، مشورت با افراد خبره یک کار تشریفاتی نیست؛ بلکه بخشی از فرآیند کارشناسی و تکمیل سیر رشد است.

گام نهم: تعیین زمان ارزیابی‌های ماهانه و فصلی

سیر رشد باید در طول مسیر بررسی شود. بعد از نهایی شدن سیر رشد، زمان ارزیابی‌ها نیز باید از ابتدا مشخص شود. این ارزیابی می‌تواند ماهانه، فصلی یا بر اساس تعداد برنامه‌های اجراشده باشد.
برای مثال، ممکن است مجموعه تشخیص دهد که پس از سه برنامه، هنوز برای ارزیابی زود است؛ چون نیروهای جدید تازه با تشکیلات آشنا شده‌اند. در این صورت می‌توان اولین ارزیابی را بعد از پنج یا شش برنامه انجام داد.

در هر ارزیابی باید بررسی شود:
* چه میزان از برنامه‌ها اجرا شده است؟
* اهداف تا چه اندازه محقق شده‌اند؟
* نقاط قوت و ضعف اجرا چیست؟
* چه اصلاحاتی برای ادامه مسیر لازم است؟

اصلاح برنامه باید در صورت نیاز و بر اساس ارزیابی واقعی انجام شود، نه به‌صورت مداوم و سلیقه‌ای.
مثلاً اگر در ارزیابی سه‌ماهه مشخص شود نیازسنجی اولیه دقیق نبوده و برنامه‌ها با نیاز واقعی مخاطبان تناسب نداشته اند، اصلاح آن‌ها ضروری است. اما اگر نیازسنجی و برنامه ریزی از ابتدا دقیق انجام شده باشد، معمولاً اصلاحات محدود و جزئی خواهد بود.

گام دهم: تصویب و ابلاغ سیر رشد

پایان تدوین، آغاز اجرای جدی. در آخرین مرحله، جلسه شورای عمومی مجدداً تشکیل می‌شود؛ همان شورایی که در ابتدای مسیر برای تبیین ضرورت سیر رشد تشکیل شده بود. در این جلسه نسخه نهایی ارائه می‌شود، نکات و پیشنهادهای پایانی مطرح می‌شود و پس از جمع‌بندی، سند به تصویب می‌رسد. این جلسه در واقع جلسه اتمام حجت است؛ چون اعضا در مراحل مختلف تدوین سیر رشد حضور داشته‌اند و در نیازسنجی، برنامه‌ریزی، تلفیق و اولویت‌بندی مشارکت کرده‌اند. بنابراین، پس از تصویب، برنامه برای اعضا تحمیلی و ناآشنا نیست.

از این مرحله به بعد، سیر رشد مبنای رسمی فعالیت‌های تشکیلات قرار می‌گیرد و بودجه، امکانات و ظرفیت‌های اجرایی نیز بر اساس آن سامان پیدا می‌کند. البته این به معنای توقف خلاقیت نیست. اگر در طول سال نیرو یا امکانات جدیدی ایجاد شد، می‌توان برنامه‌های جدیدی را به سیر رشد اضافه کرد.

مثلاً ممکن است معاونت فرهنگی در ابتدای سال با سه نیرو فقط سه برنامه طراحی کرده باشد، اما در میانه سال با جذب نیروهای جدید، توان اجرای برنامه‌های بیشتری پیدا کند. در این صورت می‌توان با حفظ چارچوب اصلی سیر رشد، برنامه های جدیدی به آن اضافه کرد.

بنابراین، سیر رشد سندی پویا، منظم و قابل اصلاح است؛ نه سندی ثابت و غیرقابل تغییر. البته اصلاحات باید بر اساس سازوکار مشخص و در چارچوب برنامه انجام شود، نه به صورت سلیقه‌ای و مقطعی.

پیشنهاد عملیاتی: اردوی تدوین سیر رشد

چند روز تمرکز برای ساختن یک سال منسجم. اگر این ده گام در میان مشغله‌های روزمره انجام شوند، ممکن است هفته‌ها یا ماه‌ها طول بکشند. به همین دلیل پیشنهاد می‌شود مجموعه، «اردوی تدوین سیر رشد» برگزار کند.

پیش از اردو، طی یک تا دو هفته مقدمات کار انجام شود؛ از جمله:

* جلسه توجیهی و اقناع اعضا؛
* مخاطب‌شناسی و نیازسنجی؛
* مشورت با اساتید و افراد خبره؛
* و جمع‌آوری اطلاعات موردنیاز.

سپس اعضای شورای اجرایی برای سه تا پنج روز در محیطی آرام و دور از مشغله‌های روزمره مستقر شوند و با تمرکز کامل روی تدوین سیر رشد کار کنند.

در این اردو، برنامه‌ها بررسی، گفت‌وگوها انجام، اختلاف نظرها برطرف و در نهایت سند نهایی تدوین می‌شود.

اگر اردو با برنامه‌ریزی درست برگزار شود و زمان آن صرف کار اصلی، نه حاشیه‌ها، شود، می‌توان در مدت کوتاهی سندی جامع و عملیاتی برای یک سال آینده مجموعه آماده کرد.در واقع، با صرف چند روز کار متمرکز می‌توان سندی تهیه کرد که مسیر فعالیت یک‌سال آینده را روشن کند و از بسیاری از دوباره‌کاری‌ها، بی‌برنامگی‌ها و اتلاف ظرفیت‌ها جلوگیری کند.

گوشه‌ای از اقدامات و فعالیت‌های بسیج دانشجویی دانشگاه‌های استان در شهریور ماه

دیدار مسئول نمایندگی سازمان بسیج دانشجویی با کارکنان ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل

مسئول نمایندگی سازمان بسیج دانشجویی به همراه هیئت همراه، با حضور در ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل، با کارکنان این مجموعه دیدار و گفت‌وگو کرد. این حضور فرصتی برای بررسی روند فعالیت‌ها، تبادل نظر و تقویت هماهنگی میان مجموعه‌ها بود.

برگزارکننده: ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل
زمان: ۲ شهریورماه ۱۴۰۵
مکان: اتاق جلسات ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل

جلسه کمیته آموزش در راستای هماهنگی دوره‌های تابستان 1405

جلسه کمیته آموزش در راستای هماهنگی و برنامه‌ریزی دوره‌های تابستان ۱۴۰۵، با حضور فرمانده ناحیه بسیج دانشجویی برگزار شد. در این جلسه، اعضای کمیته ضمن بررسی ظرفیت‌های آموزشی موجود، بر شناسایی نیازهای مخاطبان، به‌روزرسانی محتوای دوره‌ها و تقویت هماهنگی میان عوامل آموزشی و اجرایی تأکید کردند.
در ادامه، پیشنهادهای مطرح‌شده پیرامون بهبود فرآیند برگزاری دوره‌های تابستانی، افزایش مشارکت مخاطبان و ارتقای کیفیت برنامه‌های آموزشی مورد بررسی قرار گرفت و مقرر شد اقدامات لازم با برنامه‌ریزی منسجم و پیگیری مستمر دنبال شود.

برگزارکننده: معاونت رشدوکادرسازی ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل
زمان: ۳ شهریورماه ۱۴۰۵

جلسه هماهنگی اجرای دوره‌های تابستان سال 1405

جلسه هماهنگی و برنامه‌ریزی در راستای اجرای دوره‌های تابستان سال ۱۴۰۵ با حضور معاونین فرهنگی دانشگاه‌ها برگزار شد. در این جلسه، ضمن بررسی روند اجرای دوره‌ها، هماهنگی‌های لازم میان مجموعه‌های فرهنگی دانشگاه‌ها و عوامل اجرایی مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت.

همچنین بر ضرورت برنامه‌ریزی منسجم و ایجاد هماهنگی میان بخش‌های مختلف برای اجرای مطلوب دوره‌های تابستانی تأکید شد تا برنامه‌ها با انسجام و کیفیت بیشتری دنبال شود.

برگزارکننده: معاونت رشد و کادرسازی ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل
زمان: ۹ شهریورماه ۱۴۰۵
مکان: دفتر کار معاونت فرهنگی دانشگاه محقق اردبیلی

جلسه هماهنگی فضای مجازی ناحیه بسیج دانشجویی

جلسه فضای مجازی ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل با حضور معاونت‌های مختلف و مسئول ناحیه، حجت‌الاسلام والمسلمین حاج محمد علمداری‌فر، برگزار شد. در این جلسه، مسائل و موضوعات مرتبط با فعالیت در فضای مجازی مورد بررسی و تبادل نظر قرار گرفت.

در ادامه، توضیحاتی پیرامون نحوه ایفای نقش در فضای مجازی و چگونگی استفاده از بستر «بلاکسفا» ارائه شد و بر بهره‌گیری مناسب و هدفمند از ظرفیت‌های این بستر در راستای فعالیت‌های مجموعه تأکید شد.

برگزارکننده: ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل
زمان: ۱۰ شهریورماه ۱۴۰۵

جلسه جمع‌بندی فرهنگی دوره‌های تابستانه

جلسه جمع‌بندی کمیته فرهنگی دوره‌های تابستانه با حضور اعضای فعال کمیته برگزار شد. در این جلسه، ابعاد مختلف فرهنگی دوره از نحوه استقبال و فضاسازی محیطی تا برنامه های بین‌کلاسی، اوقات فراغت، ارتباط با فراگیران و برنامه های پایانی دوره مورد بررسی قرار گرفت.
در ادامه، اعضای کمیته با طرح ایده‌ها و بررسی ریزاقدامات فرهنگی، برای بخش‌های مختلف دوره برنامه‌ریزی کردند تا فعالیت‌های فرهنگی در کنار محتوای آموزشی، زمینه ایجاد فضایی پویا، تعاملی و ماندگار برای فراگیران را فراهم کند.

برگزارکننده: ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل

جلسه هماهنگی برنامه‌های کمیته فرهنگی دوره‌های تابستان

جلسه هماهنگی و برنامه‌ریزی برنامه‌های کمیته فرهنگی دوره‌های تابستان سال ۱۴۰۵ برگزار شد. در این جلسه، برنامه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی پیش‌بینی‌شده برای دوره‌های تابستانی مورد بررسی قرار گرفت و هماهنگی‌های لازم برای اجرای منسجم و مطلوب برنامه‌ها انجام شد.
در ادامه، اعضای کمیته درباره نحوه اجرای برنامه‌های فرهنگی و ایجاد هماهنگی میان عوامل اجرایی به تبادل نظر پرداختند و بر برنامه‌ریزی دقیق و پیگیری اقدامات تا زمان برگزاری دوره‌ها تأکید شد.

برگزارکننده: ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل
زمان: ۱۰ شهریورماه ۱۴۰۵
مکان: دفتر کار مسئول ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل

جلسه هماهنگی نهایی مسئولین کمیته‌های اجرایی دوره‌های تابستان

جلسه هماهنگی نهایی با حضور مسئولین کمیته‌های اجرایی دوره‌های تابستان برگزار شد. در این جلسه، آخرین هماهنگی‌های لازم میان کمیته‌های مختلف مورد بررسی قرار گرفت و بر آمادگی کامل عوامل اجرایی برای برگزاری منسجم و مطلوب دوره‌های تابستان تأکید شد.
این جلسه با هدف ایجاد هماهنگی بیشتر میان مسئولین کمیته‌ها و بررسی اقدامات نهایی پیش از اجرای دوره‌ها برگزار شد تا فرآیند اجرایی برنامه‌ها با انسجام و نظم بیشتری دنبال شود.

برگزارکننده: معاونت رشد و کادرسازی ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل
زمان: پنجشنبه، ۱۲ شهریورماه ۱۴۰۵
مکان: اتاق جلسات ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل

بازدید مسئولین ناحیه از اردوی جهادی «عهد خدمت» در شهرستان گرمی

تای ارزیابی روند اجرای فعالیت‌های جهادی و حمایت از برنامه‌های میدانی بسیج دانشجویی، مسئول ناحیه به همراه مسئول عملیات جهادی ناحیه از اردوی جهادی «عهد خدمت» در شهرستان گرمی بازدید کردند.
در این بازدید، روند اجرای فعالیت‌های جهادی مورد بررسی قرار گرفت و مسئولین ضمن حضور در فضای فعالیت گروه های جهادی، در جریان روند اجرای برنامه‌ها و اقدامات صورت‌گرفته قرار گرفتند.

برگزارکننده: ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل
مکان: شهرستان گرمی

دیدار مسئولین ناحیه با جانباز دوران دفاع مقدس

در حاشیه بازدید مسئولین ناحیه و تیم عملیات جهادی از عرصه‌های فعالیت اردوهای جهادی «عهد خدمت» در شهرستان گرمی، دیداری با یکی از یادگاران و جانبازان دوران دفاع مقدس انجام شد.
این دیدار در جریان حضور مسئولین در منطقه برگزار شد و فرصتی برای گفت‌وگو و بهره‌مندی از تجربیات و خاطرات این یادگار دوران دفاع مقدس فراهم کرد.

برگزارکننده: ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل
مکان: شهرستان گرمی

جلسه هماهنگی با مربیان دوره شهید چمران

جلسه هماهنگی با مربیان دوره شهید چمران با هدف برنامه ریزی و ایجاد هماهنگی لازم برای اجرای دوره برگزار شد. در این جلسه، روند برگزاری دوره و نکات مرتبط با فعالیت مربیان مورد بررسی قرار گرفت و هماهنگی‌های لازم میان عوامل آموزشی انجام شد.
این نشست در راستای آماده‌سازی مربیان و ایجاد انسجام بیشتر در فرآیند آموزشی دوره برگزار شد تا برنامه‌های پیش بینی‌شده با نظم و هماهنگی مطلوب دنبال شود.

برگزارکننده: معاونت رشدوکادرسازی ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل
زمان: ۱۵ شهریورماه ۱۴۰۵

جلسه قرارگاه شهید علم‌الهدی با محوریت برنامه‌های تابستان و هفته دفاع مقدس

جلسه قرارگاه شهید علم‌الهدی با حضور رؤسا و معاونین فرهنگی دانشگاه‌ها برگزار شد. این جلسه با محوریت هماهنگی و برنامه‌ریزی برای اجرای دوره‌های تابستان سال ۱۴۰۵ و برنامه‌های هفته دفاع مقدس برگزار شد.
در این نشست، ضمن بررسی برنامه‌های پیش‌رو، هماهنگی های لازم میان دانشگاه‌ها و مجموعه بسیج دانشجویی در راستای اجرای منسجم برنامه‌ها مورد توجه قرار گرفت و بر برنامه‌ریزی و همکاری مشترک میان عوامل فرهنگی تأکید شد.

برگزارکننده: ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل
زمان: ۱۷ شهریورماه ۱۴۰۵
مکان: دانشگاه محقق اردبیلی

گزارش جامع برگزاری دوره شهید چمران

دوره شهید چمران با حضور فراگیران و عوامل اجرایی در دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه محقق اردبیلی آغاز شد. در مراسم افتتاحیه و پذیرش فراگیران، مسئول ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل به همراه اعضای ناحیه و نمایندگی ولی‌فقیه در ناحیه حضور یافتند و روند آغاز دوره را مورد بررسی قرار دادند.

در ادامه، برنامه‌های متنوع آموزشی، فرهنگی و اجرایی دوره دنبال شد. از جمله برنامه‌های آموزشی، برگزاری کلاس‌های معرفی بسیج دانشجویی و ظرفیت‌های فعالیت در این مجموعه برای فراگیران بود. همچنین مسئولین کمیته‌ها و خادمان دوره در جلسات هماهنگی، روند اجرای برنامه‌ها و امور اجرایی را مورد بررسی و هماهنگی قرار دادند.

در بخش فرهنگی و معنوی، برنامه‌هایی همچون برپایی نماز جماعت با حضور نماینده ولی‌فقیه در ناحیه و روحانی مستقر دوره، حجت‌الاسلام نوروزی، زیارت پرچم مقدس امام حسین(ع)، فضاسازی و آماده‌سازی هدایای فرهنگی برای مراسم میثاق با شهدا و تهیه و انتشار عکس‌نوشته‌های روزهای اول و دوم دوره اجرا شد. همچنین فراگیران در برنامه بازدید از موزه شهدای استان، همراه با روایتگری، حضور یافتند.

در بخش بازدیدهای علمی نیز فراگیران از آزمایشگاه مرکزی تحقیقات میکروسکوپی و پراکندگی نور دینامیکی، میکروسکوپ نیروی اتمی و نانواسپکتروفتومتر بازدید کردند و با بخشی از ظرفیت‌های تخصصی و پژوهشی دانشگاه آشنا شدند.

هم‌زمان با اجرای این برنامه‌ها، کمیته فرهنگی و هنری دوره نیز با آماده‌سازی پک‌های فرهنگی، رزق مراسمات و اقلام مورد نیاز برنامه‌ها، فضاسازی و پشتیبانی فرهنگی فعالیت های دوره را دنبال کرد. مجموعه این اقدامات در کنار برنامه های آموزشی، فرهنگی، معنوی، علمی و اجرایی، روند برگزاری دوره شهید چمران را شکل داد.

برگزارکننده: ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل
زمان: ۱۶ تا ۱۹ شهریورماه ۱۴۰۵
مکان: دانشگاه محقق اردبیلی و موزه شهدای استان اردبیل

برگزاری انتخابات دبیر شورای تبیین مواضع بسیج دانشجویی استان اردبیل

جلسه انتخابات دبیر شورای تبیین مواضع بسیج دانشجویی استان اردبیل با حضور اعضای حقیقی و حقوقی شورا برگزار شد. در این جلسه، برادر بسیجی دکتر محمدحسین عباسپور با کسب ۱۰ رأی، برای مدت یک سال به عنوان دبیر شورای تبیین مواضع بسیج دانشجویی استان اردبیل انتخاب شد.

در ادامه، حجت‌الاسلام والمسلمین علمداری‌فر، مسئول ناحیه، ضمن تشریح اهداف، مأموریت‌ها و نقش شورای تبیین مواضع در اتخاذ مواضع بدنه تشکلی دانشجویی در قبال مسائل و رویدادهای پیش‌رو، به بیان ویژگی‌های مورد انتظار از دبیر شورا پرداخت. همچنین حجت‌الاسلام عابدی، مسئول نمایندگی ولی‌فقیه در ناحیه، بر رعایت تقوای الهی و انجام مأموریت‌ها با نیت الهی تأکید کرد.

برگزارکننده: ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل

گزارش جامع دوره‌های تابستانه ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل

لبیک میثاق

لبیک میثاق

فاتح

فاتح

فاتح

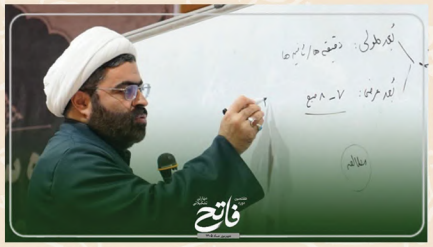
فاتح

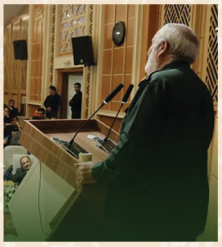

دوره ستادی

خط امام

فاتح

خط امام

خط امام

خط امام

خط امام

خط امام

خط امام

خط امام

خط امام

خط امام

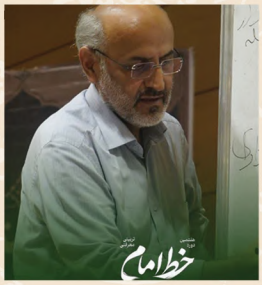
خط امام

خط امام

خط امام

خط امام

دوره‌های تابستانه تربیتی ـ تشکیلاتی بسیج دانشجویی استان اردبیل از ۲۳ شهریورماه ۱۴۰۵ با برگزاری مراسم افتتاحیه و حضور مسئولان و مهمانانی از سپاه استان اردبیل، ناحیه بسیج دانشجویی و دانشگاه محقق اردبیلی آغاز شد. در این مراسم، ضمن پذیرش و حضور فراگیران، برنامه معرفی کمیته‌های اجرایی و پخش مستند «خط امام» سال ۱۴۰۴ برگزار شد. همچنین رئیس دانشگاه محقق اردبیلی، مسئول آموزشی دوره‌های تابستانه، نماینده سپاه حضرت عباس(ع) استان اردبیل و مسئول رشد و کادرسازی ناحیه بسیج دانشجویی به بیان مطالب و نکاتی پیرامون دوره پرداختند و اجرای زنده پرتره سردار محمدی‌اصل نیز از دیگر بخش‌های مراسم افتتاحیه بود.

در ادامه برنامه‌های روز نخست، جلسه توجیهی فرمانده و مسئول کمیته اجرایی خواهران با جانشینان خواهر حوزه‌ها و پایگاه‌های بسیج دانشجویی برگزار شد و توضیحات لازم پیرامون دوره‌های «لبیک» و «میثاق» ارائه گردید. همچنین نماز جماعت برگزار و نشست صمیمی با حجت‌الاسلام عابدی، مسئول نمایندگی ولی‌فقیه در ناحیه بسیج دانشجویی، انجام شد.

از روز ۲۴ شهریورماه، کلاس‌های آموزشی دوره به‌صورت منظم آغاز شد و استادانی همچون حجت‌الاسلام عابدی، سعید بهمنی، شریفی، قهرمانی و آقایی به ارائه مباحث آموزشی پرداختند. در ادامه دوره «لبیک» نیز مباحث تشکیلاتی و مالی توسط حجت‌الاسلام والمسلمین علمداری فر و آقای شریفی برای فرماندهان حوزه‌ها و پایگاه‌های بسیج دانشجویی استان و شهرستان‌ها ارائه شد.

در بخش فرهنگی و معنوی، هیئت دانشجویی «سه‌شنبه های مهدوی» با برگزاری دعای توسل و سخنرانی حجت الاسلام والمسلمین عروجی و مداحی آقایان وحیدنیا و اسداللهی برگزار شد. همچنین نمازهای جماعت در طول دوره برپا شد و درس اخلاق با حضور حجت‌الاسلام فروغی پس از اقامه نماز ظهر برگزار گردید. برنامه آب‌درمانی در سرعین و مسابقه طناب‌کشی نیز از برنامه‌های رفاهی و نشاط آفرین دوره بود.

در ادامه، کلاس‌های عمومی با حضور مسئولین معاونت‌های مختلف ناحیه بسیج دانشجویی برگزار شد. معاونت‌های رسانه و فضای مجازی، بازرسی و تشکیلات، رشد و کادرسازی، علمی و پژوهشی و سیاست‌ورزی به ارائه مباحث مرتبط با حوزه فعالیت خود پرداختند و فراگیران با ظرفیت‌ها و مأموریت‌های مختلف این معاونت‌ها آشنا شدند.

در بخش آموزشی دوره خط امام، مباحث مختلفی ارائه شد. از جمله کلاس «خیابان، میدان، دیپلماسی در مقابل جنگ ترکیبی» با تدریس استاد قاسمیان، «منطق مقاومت» با تدریس استاد نادری و مباحث آموزشی با حضور استادانی همچون صحرایی، بهمنی و طهماسبی. همچنین کلاس اخلاق، اقامه نماز ظهر به امامت حجت‌الاسلام نوروزی و صرف وعده ناهار در برنامه روزانه دوره دنبال شد.

یکی دیگر از بخش‌های دوره، فرآیند ارزیابی و مصاحبه فراگیران بود. تیم کمیته ارزیابی با انجام مصاحبه با فراگیران، به بررسی ظرفیت‌ها، نقاط قوت و زمینه‌های قابل بهبود آنان پرداخت. این فرآیند با هدف شناخت بهتر فراگیران و آماده سازی آنان برای نقش‌آفرینی و فعالیت مؤثرتر در حوزه‌ها و پایگاه‌های بسیج دانشجویی انجام شد و در روزهای بعد نیز مصاحبه با فراگیران برادر ادامه یافت.

در کنار برنامه‌های آموزشی و ارزیابی، نشست‌های مدیریتی و تشکیلاتی نیز دنبال شد. جلسه کمیته‌ها با حضور مسئولین کمیته‌های دوره‌های تابستانه و فرمانده ناحیه بسیج دانشجویی، حجت‌الاسلام والمسلمین علمداری‌فر، برگزار شد و هماهنگی‌های مربوط به روند اجرای برنامه‌ها مورد بررسی قرار گرفت. همچنین تصویری جمعی از فراگیران برادر با مسئول ناحیه ثبت شد.

در بخش فرهنگی، هم‌زمان با میلاد امام حسن عسکری(ع)، جشن میلاد با حضور فراگیران دوره‌های تابستانه در مسجد دانشگاه محقق اردبیلی برگزار شد. این مراسم با سخنرانی حجت‌الاسلام والمسلمین غلامی و مداحی کربلایی علیرضا دولت‌نژاد همراه بود. همچنین پرده خوانی سرکار خانم زارع با موضوع سیره و زندگی امام حسن عسکری(ع) اجرا شد و در پایان، رزق میلاد و پذیرایی میان حاضران توزیع شد.

در ادامه برنامه‌های آموزشی، کلاس دوره خط امام با موضوع «از BTS تا هالیوود؛ سرگرمی با قدرت» با تدریس آقای رضایی برگزار شد. همچنین در روز بعد، مباحث «مهارت‌های زندگی؛ الگوی سوم زن» با تدریس خانم آران، مسئول معاونت زنان و خانواده ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل، و «مدیریت و برنامه‌ریزی» با تدریس حجت الاسلام والمسلمین علمداری‌فر، مسئول ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل، ارائه شد.

در بخش دیگری از برنامه‌های تشکیلاتی، کلاس دوره «فاتح» با موضوع «جذب، تثبیت و سازماندهی» با تدریس حجت‌الاسلام والمسلمین حسن‌بیگی برگزار شد. همچنین در دوره تشکیلاتی خط امام، مبحث «هندسه انقلاب اسلامی» با تدریس حجت‌الاسلام والمسلمین مطلبی‌پور

ارائه شد.
در نهایت، دوره‌های تربیتی «میثاق»، «خط امام» و «فاتح» در ۳۱ شهریورماه به مرحله اختتامیه رسیدند. مراسم اختتامیه با حضور سردار جلیل بابازاده، فرمانده قرارگاه عاشورا شمال غرب کشور، برگزار شد و در پایان، فراگیران و عوامل دوره در کنار یکدیگر به ثبت تصویر یادگاری پرداختند.
مجموعه این برنامه‌ها در طول دوره تابستانه، از کلاس‌های آموزشی و مباحث تشکیلاتی تا برنامه‌های فرهنگی، معنوی، رفاهی، ارزیابی و مصاحبه، با هدف ایجاد یک فرآیند منسجم برای آموزش و توانمندسازی فراگیران دنبال شد و دوره‌های تابستانه تربیتی ـ تشکیلاتی بسیج دانشجویی استان اردبیل پس از چند روز فعالیت مستمر به کار خود پایان داد.

برگزارکننده: ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل
زمان: ۲۳ تا ۳۱ شهریورماه ۱۴۰۵
مکان: دانشگاه محقق اردبیلی و محل برگزاری دوره‌های تابستانه

برگزاری برنامه «در مدار مطالبه» با حضور مسئولین استان اردبیل

برنامه «در مدار مطالبه» با هدف ایجاد فضایی برای گفت وگوی شفاف، صریح و دانشجویی با مسئولین استان اردبیل برگزار شد. این برنامه بستری برای طرح پرسش‌ها و مطالبات دانشجویان و فراهم‌کردن زمینه گفت‌وگوی مستقیم با مسئولین استان بود تا موضوعات و مسائل مورد توجه جامعه دانشجویی در فضایی گفت‌وگومحور مطرح و پاسخ‌های مسئولین درباره آن‌ها ارائه شود.
در این برنامه که با حضور جمعی از مسئولین استان اردبیل برگزار شد، دانشجویان و مخاطبان فرصت داشتند پرسش‌ها و موضوعات موردنظر خود را از طریق راه ارتباطی اعلام‌شده ارسال کنند تا در جریان گفت‌وگوها مطرح شود. برگزاری این برنامه در نمایشگاه دفاع مقدس شورابیل و در غرفه ناحیه بسیج دانشجویی، زمینه حضور و مشارکت بیشتر مخاطبان و ارتباط مستقیم آنان با مسئولین را فراهم کرد.
«در مدار مطالبه» از تاریخ ۱ تا ۷ مهرماه، رأس ساعت ۱۶ در محل نمایشگاه دفاع مقدس شورابیل برگزار شد و غرفه ناحیه بسیج دانشجویی میزبان این گفت‌وگوها و تعاملات دانشجویی بود.

برگزارکننده: ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل
زمان: ۱ تا ۷ مهرماه ۱۴۰۵، ساعت ۱۶
مکان: نمایشگاه دفاع مقدس شورابیل، غرفه ناحیه بسیج دانشجویی

نشست تعاملی با مسئول محترم رشد و کادرسازی سازمان بسیج دانشجویی

نشست فرمانده، مدیر رشدوکادرسازی ناحیه بسیج دانشجویی و معاون تعلیم و تربیت بسیج سپاه استان اردبیل با مسئول محترم معاونت رشدوکادرسازی سازمان بسیج دانشجویی حجت الاسلام و المسلمین سیدمحمد مطلبی پور این نشست با محوریت تعامل و هم‌اندیشی در حوزه تعلیم و تربیت، رشد و کادرسازی و بررسی ظرفیت‌ها و زمینه‌های همکاری در این عرصه برگزار گردید. در جریان این دیدار، موضوعات مرتبط با فرآیندهای تربیتی و تشکیلاتی و مسیر رشد و توانمندسازی نیروهای دانشجویی مورد توجه و گفت وگو قرار گرفت.

برگزاری چنین نشست‌هایی زمینه‌ای برای تقویت ارتباط میان مجموعه‌های فعال در حوزه تعلیم و تربیت و رشد و کادرسازی و استفاده از ظرفیت‌های موجود در سطوح استانی و سازمانی فراهم می‌کند.

برگزارکننده: معاونت رشد و کادرسازی ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل
زمان: ۳۱ شهریورماه ۱۴۰۵
مکان: دفتر کار مسئول تعلیم و تربیت بسیج سپاه استان اردبیل

برپایی غرفه فرهنگی و مطالبه‌گری هفته دفاع مقدس

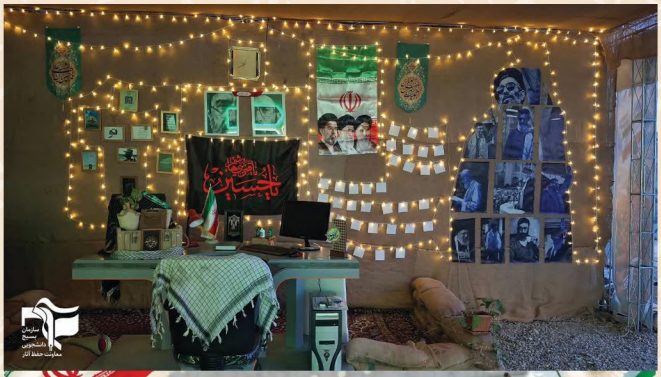

به مناسبت هفته دفاع مقدس، غرفه فرهنگی و مطالبه‌گری به همت ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل برپا شد. در این غرفه، بخش‌هایی با موضوع قرارگاه دانشجویی «عهد خدمت»، فرهنگ و سبک زندگی دانشجوی انقلابی و همچنین روایتگری کاربردهای صلح‌آمیز انرژی هسته‌ای برای مخاطبان ارائه شد.

از دیگر برنامه‌های این غرفه، اجرای «در مدار مطالبه» بود؛ برنامه‌ای گفت‌وگومحور با مسئولین استانی که محور آن، طرح سؤالات و مسائل مردم و گفت‌وگو پیرامون آن‌ها بود.

برگزارکننده: ناحیه بسیج دانشجویی استان اردبیل
زمان: هفته دفاع مقدس ۱۴۰۵
مکان: غرفه فرهنگی و مطالبه‌گری

رویش ادامه دارد ...